

ROMÁN

Josefa Aug. Tomiče.

Bosenský drak.

Autorisovaný
překlad

prof. Frant. Fahouna.

(Pokračování.)

IX.

Nastalo jaro roku 1831. S nebe slunéčko tepleji hrálo a budo přírodu k novému životu. Lesy se přioděly listím a zelená tráva pokryla doliny a roviny. Svěží vzduchem poletují rychlokřídli ptáčekové a věští svým šveholením novou, krásnější dobu roku.

Jednoho jitra vece Husein kapitán k svému pobratimu Ali pašovi:

Nuže slyš pobratime! Příroda se probouzí a napomíná nás, že jest čas, chopiti se práce. Poslechni ty ptáčky, připadá mi, jako by pěli o svobodě a válečných radostech. Se mnou se něco děje. Krev mi bouřlivě běhá v žilách, prsa se dmou, meč sám od sebe vychází z pošvy, a koník mi řehce a řičí touhou po bojšti; — při sám Bůh, bude potřeba opásati se mečem a pod prapor svolati sokoly."

"Tož jdi a vztyč zelený prapor na srubu a nechť zahřmí hmoždíře s valů a hlásají dobu povstání."

V několika okamžicích plápolal veliký zelený prapor na nejvyšším srubu Huseinova zámku a hmoždíře houkaly s valů, až se to rozléhalo veškerou rovinou Posavinou. Na planině pod zámekem projíždí Husein kapitán a jeho pobratim Ali Vidaič, koně válečné a čekají, aby viděli, jak se na hlas ten junáci pozvednou.

Hřmění hmoždířů pobouřilo celou okolní krajinu gradačackou až k Sávě. Se všech stran sbíhají se junáci na rychlých koních k valům Huseinova zámku a udiveni se ptají, co se to děje?

"Seberte se, junáci! Teď je na čas, abychom povstali proti Osmanům. Drak bosenský již rozepjal křídla a hned vyletí," odpo-

vídal jim ohnivou řečí Husein kapitán a junáci vracejí se domů prozpěvující sobě, aby se připravili do války, na vojnu.

S rychlostí blesku roznesla se zpráva o tom po celé Bosně. Tajní poslové spěchají na všechny strany, všude se objevují a shromažďují ozbrojené čety, strážné ohně hoří na temenech vrchů, zelené prapory vlají na srubech, v nichž sídlí kapitáni a beji bosensští, hadžové a šeikové úchvatnými řečmi popuzují lid a podněcují nenávisť jeho proti zlořečenému nepříteli Bosny, proti Osmanům. "Na vojnu, na vojnu!" ozývá se na všech stranách, a mladí i staří hrnou se pod zástavu proti nepříteli.

Kol praporu Husein kapitána shromáždilo se k pěti tisícům statných junáků. Rovina pod Gradačacem proměnila se v ohromný tábor, v němž se hemží a ještě stále nových bojovníků čety přicházejí.

Bylo v podvečer dne, v kterýž Husein kapitán do pole vytrhnou hodlal s četou svou. V táboru je živo a veselo, jako by se připravily konaly ku nějaké svatbě.

V zámku Huseinově shromáždění jsou vojvodové a čety, a při čibuku a kávě veselé, se baví. Mezi nimi je i Rustem bej Altomanovič se svými dvěma syny. Zapomenuvše té nešťastné ženitby, která jednu i druhou stranu rozkvílela, mají se nyní Altomanoviči, rádi s gradačackým kapitánem.

"Synu!" ujal se slova Rustem bej Altomanovič, "od té doby, co nám zahynul v Kitoze Kulin kapitán, počala klesati moc i sláva Bosňáků. Ale nebude to dlouho trvati a ona nám zase vzjede. Vše mi něco praví, žeš ty jediný, jenž nám navrátíš starou naši slávu."

Husein kapitán pohlédl na starce a sklopil na chvíli hlavu, jako by chtěl rozjímati o dosahu slov Rustem bejových, a po chvíli zase pozvedl.

"Veliké naděje skládáte ve mne," odvětil Husein kapitán, "na to jsem hrd a tím se honsím. Pro malé věci jsem se mečem neopásal, to dobře víte. Srdce mne ponouká k činům velikým, o těch bude, dá-li Bůh a štěstí hrdinské, a nebude-li mezi námi toho, co i v záhubu uvrhlo Kulina kapitána, totiž závisti a nesvornosti."

"Nedej Bože!" odpověděli jedním hlasem vojvodové i jali se jeden po druhém dodávati spolehlivé pravice mladému kapitánu, jakožto svému náčelníku.

Slavnostní tento výjev bránil jednomu ze služebníků Huseinových vstoupiti do světnice.

"Pane!" promluvil služebník hlasem uctivým, "jedna daurkyně kterou prý dobře znáš, zapřísahá tebe, abys vyšel na dvůr, neboť si přeje s tebou o něčem důležitém mluvit."

Husein udivením pokruloval hlavou i vzchopiv se ze zvědavosti, vyrazil náhle ze světnice. Na chodbě nalezl očekávající Jurku, svou ošetřovatelku v těžké své nemoci.

"To jsi ty Jurko? oslovil ji kapitán přívětivým hlasem, "co tě ke mně sem přivedlo?"

"Nešťastí, pane," odvece Jurka, "ale mám pevnou naději, že mně pomůžeš a útěchy poskytněš."

"Mluvi!"

"Ložského roku, když sem byla u své tety v Dubravách, přišel mladý statkář Nuri aga vybírat daň z hlavy a desátek. Při té příležitosti ročil mne i jal se mi lichotiti a vselicos příslibovati, aby mne zaslepil a zmámil. Nic

nespomohlo, že jsem jím pohrdala a mu po vůli nebyla, počíhal si na mne pod večer za domem mé tety a uchvátiv mne silnou paží okolo pasu, unášel mne k svému koni, jenž stál nedaleko přivázan k jednomu stromu. Na mé o pomoc volání sběhli se lidé ze sousedních domů, a mezi nimi i můj ženich Marijan Relič."

"Cože, harambaša Marijan je tvým ženichem?" tázal se s úžasem Husein bej Jurky a čelo se mu svraštilo. "Ten, kterého již celý rok bez výsledku pronásleduji ve svém okrese?"

"Ano, týž, pane!" odvětila hlasem truchlivým dívka. "Ale nenarodil se hajdukem, leč nemilosrdný osud jej takovým učinil."

Byl to roztomilý a dobrý hoch mírně povahy jako děvče, prudký byl toliko v lásce ke mně. Spatřiv, jak mne Nuriaga vleče k svému koni, aby mne uchvátit, jak naměřenou pistolí ohrožuje každého, kdo by se odvážil přispěti mně ku pomoci, vzkypěla v něm krev, a vytrhnou pistol z pasu hnál se po Nuriagovi; tento vy střelil, ale chybil se; teď si zaměřil Marijan pistolí naň, vypálil je a Nuriaga klesl s prostřelenou hlavou na zem a já bez vědomí vedle něho.

Když jsem přišla k sobě, slyším, že Marijan rozloučil se s otcem a bratřími i prchl do lesa, k hajdukům."

"A je nyní hajduků harambašou, postrachem a hrázou bejů a statkářů" doložil Husein — kapitán.

"Nikomu ještě neublížil, leč že brání raju proti násilí a nespravedlnosti, a toho ani ty netrpíš, pane. Ještě nikoho nezavraždil, ani neoloupil, ani nevypálil; a jestliže se ho někdo bojí, jsou to jistě lidé zlí, tyraní, jimž Mari-